

Elfelejtve...(?)

Contributed by zsozsi

2004. October 17. Sunday 18:57

Last Updated 2007. September 08. Saturday 20:48

There are no translations availableAz alábbi cikkben ÁtsszefoglalÁt kapunk a magyar hajÁsrÁ.

"A nemzetudatot rombolÁ elmÁlt 55 esztendÁ agymosÁisa kÁvetkezÁben tÁbbek kÁzÁtt a magyar hadtÁrtÁnelem fÁnyes lapjai is egyre halvÁnyulnak, a RÁgi dicsÁ'sÁg nem csak kÁsik, de vÁgleg el is tÁnedezik a mestersÁgesen kÁji homÁilyban.

Mindezek alapjÁin hogyan lehetne elvÁrni a jÁvÁ' nemzedÁkÁtÁl, hogy bÁrmit is tudjon a magyar hadtÁrtÁnelem egy "elveszett" mostoha gyermekÁrÁl, a haditengerÁszetrÁl Ás a folyami flottillÁrÁ? Mit sem tudnak LissÁrÁ, OtrantÁrÁ, bolsevizmus RÁme ellen elsÁ'nek fegyvert fogÁ monitorok harcairÁ. Legfeljebb a "lovasszázados" gÁnyosan belÁnk sulykolt kÁpe vetÁdik fel, vagy sokan azzal intÁzik el az OsztrÁk-Magyar HaditengerÁszet tÁrtÁnetÁt, hogy az osztrÁ belÁgy."

FÁldi PÁj: Az OsztrÁk-Magyar HaditengerÁszet tÁrtÁnete ElÁ'hang 9. o. Anno KiadÁ Áv nÁkÁl

Ma egyre tÁbb munka jelenik meg ebben a tÁrgyban. KitÁnÁ' kÁnyv CsonkarÁti KÁroly-BenczÁr LÁszlÁ: HaditengerÁszek Ás folyamÁ'rÁk a DunÁin c. mÁve.

Mindenk Ás mindenkinek, Ágy a hajÁknak is megvan a maguk sorsa. A kÁnyv alapjÁin megprÁbÁltam ÁsszeÁrni a DunÁin szolgÁlatot teljesÁ-tÁ' hadihajÁk sorsÁt a kezdetektÁl a nÁha dicstelen vÁgig. Ahol nem talÁltam adatot, a mai informÁciÁs robbanÁs eszkÁzÁhoz nyÁltam, kerestem a neten. A kibÁvÁ-tett tÁblÁzatot az ÁrdeklÁ'dÁ'k figyelmÁbe ajÁnlom, megszÁvelve FÁldi PÁj sorait.

A csÁszÁri kirÁlyi HadÁgyminisztÁrium TengerÁszeti SzekciÁja felismerte, hogy a Duna vÁdelmÁre hadihajÁk Áp. szÁksÁges, mivel tisztÁban volt a Duna hadÁszati Ás kereskedelmi forgalmat hordozÁ jelentÁ'sÁgÁvel. Megrendelte hajÁt, melyet a Pest-Fiumei HajÁgyÁr elkÁszÁ-tett. A cs.kir. haditengerÁszettÁl elkÁlÁnÁ-tettÁk az un. Budapesti KÁlÁnÁ-tmÁnyt, melynek a Duna vÁdelme volt. Ekkor 1871-et Ártunk. 1889.10.17-tÁl a csÁszÁrtÁl ÁrkezÁ' LegfelsÁ KÁzirat elrendelte, hogy ettÁl fogva csÁszÁri Á%S kirÁlyi hadÁgyminisztÁriumrÁ kell emlÁ-tÁst tenni. Ezzel a kÁt or mellÁrendeltsÁgÁt hangsÁlyortÁk ki. A Dunaflozilla tÁrtÁnete 1871-tÁl, a FolyamÁ'sÁg tÁrtÁnete 1921.03.01-tÁl datÁlÁdik. A tÁblÁzatban a kÁt szervezetben Ászott hajÁk sorsÁt prÁbÁltam Ásszeszedni az Általam nagyon megszeretett CsonkarÁti KÁroly-BenczÁr LÁszlÁ: HaditengerÁszek Ás folyamÁ'rÁk a DunÁin cÁ-mÁ kÁnyv alapjÁin a monitorok Ás ÁrnaszÁjok)

HajÁs neve

Gyártás

Víz-rebocsajtás, ájtvtel, szolgálatba helyezés dátuma

Története 1918-ig

Története 1920-ig

Története 1945-ig

Története a II. vh. után

MAROS monitor

Első Magyar Pest-Fiumei Hajásgyár Bp.

1871.04.20

1915.10.08. selyos találat, felőj-tjék

Részvesz a monitorlázadásban, 1920 kőzépön kiszolgáltatják az Európai Dunabizottságnak, mint újreg és elhasznált monitor.

1921.01.28. Bácsbe, majd Korneuburgba száll-tjék, ahol leszerelik.

1945-ben Németo-ba száll-tjék, 1947-ben egy német cég veszi meg. 1959-ben az irebachi Wurmhoz kerül, HOHENLÖWEN kirándulás hajás a Dunán Passau felé.

LEITHA monitor

Első Magyar Pest-Fiumei Hajásgyár Bp.

1871.05.17.

1919.04. neve LAJTA.

Részvesz a monitorlázadásban, 1920 kőzépön kiszolgáltatják az Európai Dunabizottságnak, mint újreg és elhasznált monitor.

1921.01.28. Bácsbe, majd Korneuburgba száll-tjék, ahol leszerelik. Magyaro. visszakapja, elevittorral alak-tjék it. Nevét József LAJOS-ra változtatják. Delmár Walter cég tulajdona.

A Delmár Walter céget államos-tjék, Folyamszabályozás és Kavicskotrás Vállalat néven. Ős neve FK 201. Utoljára Pilismarosi Államkőzetben dolgozott, mint kavicskotrás. A Lajta Alap-tvány megvásárolta, a felépítést lebontották, az ősipesti államban vörja feltámadásit.

SZAMOS monitor

Hartmann és Schoenichen Hajásgyár Bp.

1892.08.25.

Á

1919.11.14. A románok Budapest kiárá-tésekor elviszik. 1920 kőzépön kiszolgáltatják az Európai Dunabizottságnak mint újreg és elhasznált monitor.

1921.01.28. Bácsbe, majd Korneuburgba száll-tjék, ahol leszerelik. Magyaro. visszakapja, elevittorral alak-tjék it. Nevét TIVADAR-ra változtatják. Delmár Walter cég tulajdona.

A Delmár Walter céget államos-tjék, Folyamszabályozás és Kavicskotrás Vállalat néven. Ős neve FK 202.

KÁ-RÁ-S monitor

Hartmann Ás Schoenichen Hajásgyár Bp.

1893

1918.12.13-án itadva a szűvetsges parancsnokságnak.

1920-tól a Szerb-Horvát Szlovén Királyságban (SHS) MORAVA néven hajászott.

1941.04.12-én elálllyed, ismét a zembhelyezik a Horvát Tengerészeti BOSNA néven. 1944-ben ismét elálllyed

Á

I. torpedónaszád

Thornycroft Ás Tsa. Chriswick, Anglia

1875

1893-ban az Adrián vasóton Budapestre szállták. 1907-be kiszuperálták, eladták bp-i Szohner Király cőgnek.

Á

Á

Á

"a" Árnaszád (Árjárati naszád)

Schichau gyár, Elbing, Németo.

1894

1912-ben tőrlik a hajás kataszterbál.

Á

Á

Á

TEMES monitor

Danubius-Schoenichen-Hartmann Egyesült Hajás- Ás Gőpgyár

1904.11.10.

1914.10.22-én aknára fut, elálllyed. 1916.06.27-én kiemelik, 1917.06.20-án szolgálatba helyezik. 1918.12.13-án itadva a szűvetsges parancsnokságnak.

1919-ben az SHS-ben DRINA néven hajászott. 1920.04.15-én Románia kapja meg, ARDEAL néven regisztrálták.

1937-38-ban felújították, újtfegyverzik. 1944-ben valahogy a Szovjetunióba került, itnevezik AZOV-ra (esetleg JAZOV?) vagy BERDJANSK?

1950-ben visszakért Romániába, mint a BASARABIA (INN).

BODROG monitor

Danubius-Schoenichen-Hartmann Egyesült Hajás- Ás Gőpgyár

1904.11.10.

1918.10.31-én magyar felsőgterületen zátonyra fut, a románok mőgis elfoglalják.

1920.04.15-én az SHS kapja meg, SAVA néven hajászik.

1941-ben Belgrádnál elálllyed, ismét a zembhelyezik a Horvát Tengerészeti SAVA néven. 1944.09.08-án elálllyed.

1959-ben zembe helyezik, 1962-ben tőrítők a hajás regisztrterbál.

"b" Árnaszád

Danubius-Schoenichen-Hartmann Egyesült Hajás- Ás Gőpgyár

1906.05.19.

1915.08.23-án leszerelik, tőrlik a hajás regisztrterbál.

Á

Á

Á

"e" Árnaszád

Yarrow cőg, Anglia

1908

1911.05-ben slyos sörálás Ári, 1913-ban tőrlik a hajás regisztrterbál.

Á

Á

Á

"f" Árnaszád

Yarrov cég, Anglia

1908

1916 kőzetben a STÁR nevet kapja. 1917.04.13-án vasúton az Adriára, Triesztbe szállt-tűz. Előtte Turnu-Severinben

átállított, PM-1 néven az Állottflotta tagja. További sorsa ismeretlen.

Á

Á

Á

"c" Árnaszád

Általános Osztrák Hajás-átállítás, tásaság, Lustenau, Ausztria

1909.06.

1915.05.15-én Belgrádon selyos találatot kapott, elsüllyedt. 1915.06.15-én átállított a regiszterbe.

Á

Á

Á

"d" Árnaszád

Általános Osztrák Hajás-átállítás, tásaság, Lustenau, Ausztria

1909.06.

1914.09.09-én Pancsován találatot kapott, átállított.

Á

Á

Á

"g" Árnaszád

Danubius Hajás- Állottflotta Rt. Budapest

1909.12.

1914.09.09-én Pancsován találatot kapott, átállított. 1915.06.15-én átállított a regiszterbe.

Á

Á

Á

"h" Árnaszád

Danubius Hajás- Állottflotta Rt. Budapest

1909.12.

1916 kőzetben a LACHS nevet kapja. 1917.04.13-án vasúton az Adriára, Triesztbe szállt-tűz. Előtte Turnu-Severinben

átállított, PM-2 néven az Állottflotta tagja. További sorsa ismeretlen.

Á

Á

Á

ENNS monitor

Stabilimento Tecnico Triestino Linzi gyára

1914.10.17.

1915.10.08-án selyos találatot kapott, 11.06-ra kijavított. 1918.12.13-án átállított a szállításra parancsnokká

1919.03.22-től a neve DRAVA. 1920-ban az SHS kapja meg, DRAVA néven hajászik tovább.

1941.04.12-én egy német JU-82 zuhanóbombázás elsüllyeszti. 1943-ban a magyar kir. Honvédelmi miniszter kiemelik,

Árszestre szállt-tűz átállított. A hajászetet 1945-ben szétbontották.

Á

INN monitor

Ganz Állottflotta Danubius Állottflotta Rt. Bp.

1915.04.11.

1917.09.22-én aknára fut, elsüllyedt. 1917.11.22-én kiemelik, átállított.

1919.04-től a neve Árszestre, 1919.07.13-tól MARX. 1919.11.14-én a visszavonulást romlaniok elviszik. 1920-ban a romlaniok kapják meg, BASARABIA néven hajászik.

1942-43: Galatiban felújították, új fegyverzetet kapott. 1944. szeptember 5-én megvette a Szovjetunió. Átnevezték ISMAIL-ra. (vagy KERCS)

1951: visszakerült Romániához, az M-405-re változtatták a nevet. 1960-ban szétbontották.

"i" Árnaszád

Dunagőzhajzársi Társaság Bp.

1915.07.07

1916.03.01-től új neve FOGAS.

Részvesz a monitorizálásban, 1920-ban Ausztria kapja meg.

1927.10.06-án Magyarorszáig visszavásárolja Auszriától. 1930 kőrálló új neve GÖDÖLLŐ. Pénzügyi nehézségek miatt a társaság se vontatottan halad. 1944.09.20-án repülőbomba a selymújny telibe találja.

Á

"k" Árnaszád

Dunagőzhajzársi Társaság Bp.

1915.08.26.

1916.03.01-től új neve CSUKA. 1918.12.13-án átadva a szűrvetséges parancsnokságnak.

1920-ban Magyarorszáig visszakapja.

A CSUKA új néven, mint SIÁFOK 1927-ben állt szolgálatba. 1929-ben elcsereült az osztrákokkal a BARSCH-ra. Ausztriában elszállított motort kapott (Pboot I), majd 1929.11.25-én tartott ünnepélyes keresztelést a BIRAGO nevet kapta. 1934-ben civil szolgálatba áll. 1937.03.27-én ismét felfegyverzik. 1937.10.07-10 kőrállótt látogatást tesz Budapesten a hűboros megemlékezésén. 1938.03.23-án a németek lefoglalják. A német megszállás utján lebontás alatt, 1939.10.07-én kezdték meg szétcsédesíteni Linzben.

Á

SAVA monitor

Stabilimento Tecnico Triestino Linzi gyára

1915.09.15.

1918.12.13-án átadva a szűrvetséges parancsnokságnak.

1919.03-tól az SHS-ben SOCA néven hajózott. 1920-ban Románia kapja meg, BUCOVINA néven regisztrálják.

1942-43-ban Galatiban felújították, új fegyverzetet kap. 1944-től a Szovjetunióban van, IZMAIL (vagy KERCS?) néven.

1950-ben visszakerült Romániához.

TEMES II. monitor

Stabilimento Tecnico Triestino Linzi gyára

1915.07.09.

1917.05.09-től új neve BOSNA, mivel a régi TEMES-t újították. 1918.12.13-án átadva a szűrvetséges parancsnokságnak.

1919.03-tól az SHS-ben VARDAR néven hajózott. 1920-ban az SHS Királyság kapja meg, VARDAR néven regisztrálják.

1941.04.12-én Belgrádnál elsüllyed.

Á

WELS ("l") Árnaszád

Ganz és Társaság Danubius Gőp- Waggon- és Hajógyár Rt. Bp.

1916.03.14.

1918.12.20-án átadva a szűrvetséges parancsnokságnak.

1919.03-tól az SHS-ben BREGALNICA néven hajózott. 1920.11.23-án Magyarorszáig kapja meg.

1922-ben új neve SZEGED lett.

A No-ba vitt szésegységeket 1945.05.08-án az USA hadiszármányoként lefoglalta. 1947-ben felújították Mo-nak megvételre. Mo. nem tartott rajigányt. Vevőre sem találtak, 1949 utján szétbontották.

BARSCH ("m") Árnaszád

Ganz és Társaság Danubius Gőp- Waggon- és Hajógyár Rt. Bp.

1916.03.14.

1918.12.20-án átadva a szűrvetséges parancsnokságnak.

1919.03-tól az SHS-ben NERETVA néven hajózott. 1920-ban Ausztria kapja meg.

1929.07.30-án pénzügyi és SIÁFOK (ex CSUKA) Árnaszádért Mo. megveszi Auszriától. 1929-ben a BAJA nevet 1934-ben a Ganz hajógyárba áttársasosra viszik, leszerelik, csak a hűtest marad. Nem tudják befejezni, nincs raj pénzügyi

1945-ben Németo-ba szállt-tájk, 1949-ben szétbontották.

COMPÁ ("n") Árnaszád

Ganz Ács Társa Danubius Gép- Waggon- Ács Hajágyár Rt. Bp.

1916.03.18.

Á

1919.11.14. A románok Budapest kiállítás-táskor elviszik.1920-ban Ausztria kapja meg.

1927.10.06-án Magyarorszáig visszavásárolja Ausztriától. 1930.05.20-án Áj neve SOPRON. Végigharcolta a háborút.

A No-ba vitt szállításokat az USA hadiszákmányát lefoglalta. 1947-ben F. Wilk német cég megveszi, átalakított, HERTHA néven hajászik. 1962-ben Áj tulajdonos, IRENE néven hajászik. 1966.01.23-án Duisburg kikötő csatornájában elsüllyedt. Kiemelés után szétbontották.

VIZA ("o") Árnaszád

Ganz Ács Társa Danubius Gép- Waggon- Ács Hajágyár Rt. Bp.

1916.03.25.

Á

1919.11.14. A románok Budapest kiállítás-táskor elviszik.1920-ban Magyarorszáig kapja meg.

1923-ban KECSKEMÉT nevet kapja.Végigharcolta a háborút.

A No-ba vitt szállításokat az USA hadiszákmányát lefoglalta. Nem talált vevőre, 1949 után szétcsedték.

STÁR II. ("p") Árnaszád

Ganz Ács Társa Danubius Gép- Waggon- Ács Hajágyár Rt. Bp.

1918.11. hármas eleje.

Á

A Tanácsköztársaság ideje alatt 1919.04. hármas kártyán a KOMÁROM nevet kapja.Résztesz a monitorláadásban, 1920-ban Ausztria kapja meg.

1927.10.06-án Magyarorszáig visszavásárolja Ausztriától. 1929.05.25-én Áj neve GYÁR. Végigharcolta a háborút.

A No-ba vitt szállításokat az USA hadiszákmányát lefoglalta. 1947-ben felajánlották Mo-nak megvételre. Mo. nem tartott rá igényt. Vevőre sem találtak, 1949 után szétbontották.

LACHS II. ("q") Árnaszád

Ganz Ács Társa Danubius Gép- Waggon- Ács Hajágyár Rt. Bp.

1918.11. hármas eleje.

Á

A Tanácsköztársaság ideje alatt 1919.04. hármas kártyán a POZSONY nevet kapja.Résztesz a monitorláadásban, 1920-ban Magyarorszáig kapja meg.

1928-ban a DEBRECEN nevet kapja.1944.11.25-én sályos találatokat kapott, a Kács-szigeten, Százhalombatta mellett megfeneklett.

1946-ban kiemelték, 1949-ben feldarabolták.

A Németországba került hajáskat (akár szva, akár vontatva került oda) az USA hadiszákmányát lefoglalta.1947-ben ezeket a hajáskat felajánlották megvételre. Az akkori kormány nem tartott igényt a hajáskra.Ezek után a hajások ártókesztésére létrehozta a Staatliche Erfassungsstelle (STEG) nevű céget.A táblázatban szereplő hajások közül csak a SOPRON talált vevőre, a többi szétcsedték.

Linkek:

-

<http://www.oz.net/~markhow/pre-dred/leitha.htm> - Lajta (Leitha) monitor ma angol nyelvű

-

<http://www.steelnavy.com/NaviEMarinaiWW1.htm> - olasz kőnyv ww1 hajó, a Szent István is

-

http://german-navy.tripod.com/sms_model-photos_bb.htm - székpes modellek vir unit

-

<http://www.steelnavy.com/Kaiser.htm> - sms kaiser karl modellje

-

<http://www.modelwarships.com/gallery/bb/sms/szent-istvan-700-jb/sinking-index.html> - Szent István modell ahogy süllyed

-

<http://www.modelwarships.com/gallery/users/jim-baumann/jb-index.html> - sms radetzky modell

-

<http://www.cronab.demon.co.uk/ah3.htm> - kuk hajó sorsa ww1 után

-

<http://www.skpu.hr/podaci/izlozbe/12.html> - 1800-as hajó

-

<http://www.buchhandlung-stoehr.at/> - osztrák lap képekkel

-

<http://www.geocities.com/Pentagon/Bunker/5294/vis.html> - Lissai csata weblapja

-

http://www.battleships.spb.ru/0391/avstr_bron.html - orosz honlap au-hung hajó ww1 előtt

-

<http://www.bobhenneman.info/under%20construction%20home.htm> - hajóépítés egyes feladatai

Â